

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 23. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Den 21. marts 2018
Tidspunkt: Mødet startede kl. 11.00
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Erik Christensen (S), formand, Kenneth Kristensen Berth (DF), næstformand, Jan E. Jørgensen (V), Jakob Ellemann-Jensen (V), Claus Larsen-Jensen (S) og Holger K. Nielsen (SF).

Desuden deltog: Statsminister Lars Løkke Rasmussen.

Punkt 1. Forelæggelse af møde i Det Europæiske Råd og møde i Det Europæiske Råd (art. 50) den 22.-23. marts 2018

- Det Europæiske Råd 22-23/3-18 – bilag 10 (hyrdebrev samt bilag vedrørende digital beskatning til møde i DER)
- Det Europæiske Råd 22-23/3-18 – bilag 9 (revideret udkast til supplerende retningslinjer vedrørende DER 22-23/3-18 (Art. 50))
- Det Europæiske Råd 22-23/3-18 – bilag 8 (udkast til konklusioner for DER 22/3-18)
- Det Europæiske Råd 22-23/3-18 – bilag 3 (udkast til retningslinjer for konklusioner)

Statsministeren: DER-mødet i morgen og på fredag er egentlig et klassisk forårsmøde, som vi afholder på dette tidspunkt med fast kadence, og hvor der plejer at være en række økonomiske emner på dagsordenen. Det vil der også være denne gang, men fokus flytter sig formentlig i retning af dels forholdet til Rusland efter giftangrebet i Storbritannien, dels præsident Trumps udmelding om told på stål og aluminium. På fredag er der møde i artikel 50-formatet, altså i kredsen af EU-27, om det fremtidige forhold mellem EU og Storbritannien. Fredag eftermiddag vil landene i eurozonen holde deres topmøde, som Danmark ikke deltager i.

Rusland

Først vedrørende mødet i morgen: Det modbydelige mordforsøg, vi så udført i Storbritannien på den tidligere russiske agent Sergej Skripal og hans datter er en på alle måder utilgivelig handling, som jeg har fordømt på det skarpeste på linje med kolleger i hele Europa. Jeg forventer, at den sag vil fylde en del på topmødet, som jo giver premierminister Theresa May lejlighed til at give os andre en orientering, herunder om det britiske modsvar mod Rusland. Med det afsæt vil vi drøfte, hvordan vi fra EU's side kan reagere. Vi er parate til at gå langt for at udtrykke den stærkest mulige reaktion fra EU, men det er vigtigt at understrege, at en fælles reaktion vil have den største effekt. Jeg har ingen grund til at betvivle den britiske vurdering af, at det højst sandsynligt er Rusland, der står bag. Det er positivt, at Organisationen for Forbud mod Kemiske Våben er gået ind i sagen, og vi afventer nu deres konklusion. Internationalt har Storbritannien fået stor opbakning med mange

sympatitilkendegivelser. Også i NATO har vi erklæret, at angrebet er et klart brud på internationale normer og aftaler, og Danmark har derfor bidraget aktivt til, at EU's udenrigsministre i mandags vedtog en stærk udtalelse om, at brugen af kemiske våben er fuldstændig uacceptabel og udgør en sikkerhedsrisiko for alle. Jeg forventer, at vi på topmødet i EU vil kunne vedtage konklusioner, der på det stærkeste fordømmer angrebet. I lyset af de svar, som de russiske myndigheder måtte komme frem til, håber jeg, at vi kan finde et fælles EU-svar over for Rusland. Det er vigtigt, at EU fortsat holder nøje øje med sagens udvikling.

Holger K. Nielsen efterlyste lidt flere konkrete oplysninger om, hvad EU og den danske regering havde tænkt sig at foretage sig over for Rusland. Briterne havde nu meddelt, at de ikke ville sende myndighedspersoner til VM i fodbold i Rusland til sommer. Hvis briterne endte med at være ene om at blive væk, ville Putin nok være ligeglad. Men gjorde EU-landene det i fællesskab, kunne det nok have en vis effekt. Venstres udenrigsordfører Michael Aastrup Jensen havde med forbillede i den såkaldte Magnitskijlov i USA foreslået at rette sanktionerne mere mod den russiske rigmandselite, indefryse deres værdier og nægte deres børn at gå i skoler i Europa. Kunne regeringen forestille sig at tage lignende skridt?

Jan E. Jørgensen mente, at det var en skærpende omstændighed, at giftangrebet havde fundet sted på en udvekslet spion. Kunne de partier, der var repræsenteret ved dagens møde i udvalget bekræfte, at et komfortabelt flertal i Folketinget stod bag fælles EU-reaktioner mod Rusland?

Statsministeren svarede Holger K. Nielsen, at et åbent møde i Europaudvalget ikke var egnet til at udveksle ideer til modsvar til Rusland, men var enig i, at fælles, solidariske skridt ville have størst effekt. Det var derfor, landene nu skulle drøfte sagen sammen på DER-mødet. Hvis man foreslog skridt, man ikke tog alligevel, når det kom til stykket, ville det få den modsatte effekt. Danmark var blandt de lande, der ønskede at udvise den største solidaritet med Storbritannien og den skarpeste fordømmelse af angrebet.

Kenneth Kristensen Berth mente ikke, at sanktionerne mod Rusland havde haft den store effekt hidtil, men nærmere havde gjort, at Rusland og Vesten havde fjernet sig fra hinanden. Hvad var statsministerens vurdering? Hvordan havde sanktionerne påvirket russerne til at opføre sig mere fornuftigt?

Statsministeren svarede, at han ikke ville acceptere en verden, hvor 2 og 4 er lige, og hvor man vendte den anden kind til, når et land annekterer et andet land. Dermed ville man sætte de forkerte standarder.

USA's importtold

Et andet emne, vi vil drøfte med stor alvor, er de meget bekymrende amerikanske udmeldinger om importtold på stål og aluminium. Det er en dybt beklagelig udvikling på et område, hvor EU og USA i virkeligheden burde arbejde tættere sammen. Kommissionen vurderer, at det amerikanske tiltag er i direkte strid med WTO-reglerne, og Danmark deler den

vrdering. Som jeg forstår det, bunder præsident Trumps beslutning bl.a. i den kinesiske overproduktion af stål. Der er en kapacitetsudfordring globalt, men kinesisk stål udgør kun omkring 2 pct. af den samlede amerikanske stålimport, så toldforøgelsen rammer reelt kun i meget lille udstrækning Kina. Vi har endnu til gode at se, om EU faktisk bliver pålagt den nye told. Kommissionen er i dialog med USA om en løsning, der forhåbentlig kan friholde EU, men det rækker ikke ved, at vi er nødt til at forberede os på en situation, hvor der ikke er fundet en løsning, og hvor vi derfor må reagere med passende og WTO-medholdelige modforanstaltninger, hvis det bliver nødvendigt at forsvare vores interesser. Vi bør undgå, at national sikkerhed som begrundelse for nye toldmure er en praksis, der spredes til andre områder og andre lande, og derfor skal vi være parate til at forsvare integriteten af de fælles regler i WTO, som USA handler i strid med. Ellers risikerer vi at bidrage til at afvikle det regelbaserede internationale handelssystem, som på alle måder er afgørende vigtigt og i særlig grad er vigtigt for en lille, åben økonomi som Danmark.

Inden vi kommer så langt, håber jeg der kan findes en løsning. Frem for at bygge nye toldmure mellem USA og EU, som alle taber på, bør vi arbejde sammen med amerikanerne på at løse den reelle udfordring om global overkapacitet. Jeg forventer, at vi på mødet vil vedtage konklusioner om EU's position over for det amerikanske tiltag.

Kenneth Kristensen Berth mente, at man ikke nødvendigvis skal opføre sig åndssvagt, blot fordi andre gør det, men EU gjorde sig for øjeblikket skyldig i dette. Dansk Folkeparti var enige i, at Danmark som en lille, åben økonomi har interesse i frihandel. Men var det den rette vej, når USA begyndte om at indføre told på stål og aluminium, at EU til gengæld skulle indføre told på appelsiner og sko? EU var i gang med at skabe sig fjender overalt. Det begyndte med Rusland, som man gerne ville gøre til en stor fjende. Dernæst fulgte Storbritannien efter folkeafstemningen, og nu var turen kommet til USA. Skulle EU virkelig være omgivet af uvenner hele vejen rundt ud over dem, der i forvejen var det? Told på stål var desuden ikke ukendt for EU, for EU indførte selv antidumpingtold på stål i 2015. Statsministeren burde spørge sine kolleger, om tiden ikke var inde til at føre dialog med folk, uanset om de er sympatiske eller ej, i stedet for at true dem med sanktioner og toldmure.

Jan E. Jørgensen var enig med Dansk Folkeparti i, at præsident Trump opførte sig åndssvagt, for det var det vel det, man måtte lægge i Kenneth Kristensen Berths første kommentar. Når EU's modsvar foreløbig var at lægge told på Jack Daniel's-whiskey, Levi's-cowboybukser og Harley-Davidson-motorcykler, lød det nærmest som en del af rocker- og bandepakken. Var der andre muligheder end at lægge told på amerikanske varer og en traditionel handelskrig?

Claus Larsen-Jensen fik det indtryk, at Dansk Folkeparti mente, at det var ens egen skyld, når man reagerede på andres angreb. Det var tydeligt, at der i USA var et grundlæggende opgør med globale handelsaftaler, og de folk, der forlod Trumps administration, var tilhængere af dem. Det var skræmmende, for det havde store konsekvenser, hvis protektionismen blev ført ud i livet. Regeringens linje på dette punkt lød ganske fornuftig, selv om man samtidig skulle prøve at tale amerikanerne til fornuft.

Statsministeren svarede Kenneth Kristensen Berth, at EU ikke af egen kraft gjorde sig uvenner med andre og ikke havde ambitioner om at kaste sig ud i en handelskrig med USA. Der var signaleret nogle skridt fra USA's side, som ikke var implementeret endnu, men som efter EU's bedste vurdering var i strid med WTO-regelsættet. Det gav anledning til en dialog med USA, hvor man forsøgte at få ideerne om en importtold til at gå væk. Ræsonnementet holdt ikke, for importtolden byggede på sikkerhedspolitik – hvilket er grunden til, at præsidenten kan handle egenhændigt. Men USA er jo EU's nærmeste allierede, så en toldmur bygget på argumenter om sikkerhed var svær at forstå. Hensigten med dialogen er at prøve at tale sig ud af det, men man måtte også finde ud af, hvad der skulle gøres, hvis dialogen ikke lykkedes. EU's modsvar skulle være afbalancerede og fornuftige. Hvis man ingenting gjorde, ville man statuere en ny orden, hvor lande med lemfældige argumenter kunne slå frihandel ned.

Det var i øjeblikket usikkert, om EU faktisk var omfattet af Trumps melding. I givet fald ville EU for det første iværksætte beskyttelsesforanstaltninger i form af toldforhøjelser på stål- og aluminiumimport for at undgå, at det europæiske marked ville blive oversvømmet af produkter, som plejede at gå til USA, i lyset af det globale problem med overkapacitet. For det andet ville EU anmode USA om konsultationer via WTO's tvistbilæggelsessystem, og hvis ikke det lykkedes, kunne man anlægge en sag i WTO-regi, hvorefter der ville ligge en afgørelse efter 2-3 år. For det tredje en rebalancering i henhold til WTO-reglerne for at sende et signal om, at EU var parat til at forsvare egne interesser.

Jan E. Jørgensen havde rigtigt beskrevet, at EU's overvejelser gik på at indføre told på udvalgte produkter. Værdien af de tiltag ville være langt under USA's, måske halvdelen. Så EU's skridt ville ikke være eskalerende, og der ville ikke blive svaret igen i forholdet 1:1, men man kunne ikke bare være tavs.

Økonomiske emner

Vi vil på DER-mødet vedtage generelle konklusioner om EU's øvrige handelspolitik, herunder arbejdet med at udvide EU's handelsaftaler med vigtige nye markeder. Jeg forventer også, at vi under drøftelserne om job, vækst og konkurrenceevne vil bekræfte vores fælles forpligtelser til at gennemføre strategierne for det indre marked og det digitale indre marked inden Kommissionens og Europa-Parlamentets mandatudløb næste år. Det har vi igen især fra dansk side en stor interesse i. Ca. hvert femte job i Danmark er afhængigt af det indre marked. Derfor er regeringen meget optaget af, at vi her i 25-året for det indre marked får løst det potentiale, der fortsat ligger i det indre marked, ikke mindst på det digitale område og energiområdet.

På topmødet skal vi endvidere vedtage de generelle økonomiske og politiske retningslinjer for EU-landene og eurozonen inden for rammerne af det europæiske semester. Her peger pilen heldigvis den rigtige vej for de europæiske økonomier. Der har været vækst i alle lande de sidste 2 år, tilliden til økonomien er høj, og flere og flere er kommet i arbejde – det gælder også herhjemme, hvor vi i dag har fået tal fra Danmarks Statistik, som viser, at vi nu har slået historisk rekord i lønmodtagerbeskæftigelse. Det går sådan set ret godt, men

det rokker ikke ved, at der stadig er udfordringer. Mange lande har stadig høj gæld, store underskud og høj ledighed især blandt unge. De udfordringer skal løses, hvis den gode udvikling skal fastholdes, og hvis vi ikke skal løbe ind i nye problemer på længere sigt. Det gælder både i EU og i Danmark. Jeg forventer ikke nogen substansdrøftelser om det europæiske semester.

Så kommer formanden for eurogruppen for at orientere om status over forhandlingerne om bankunionen. Det forventer jeg heller ikke kommer til at give anledning til bemærkninger, da de forhandlinger føres i kredsen af finansministre, så det er mere et statuspunkt.

Desuden vil vi som opfølgning på vedtagelsen af den sociale søjle på topmødet i december formentlig vedtage nogle korte proceskonklusioner om implementering af søjlen. I den forbindelse har Kommissionen for nylig fremsat et forslag til en såkaldt fairnesspakke, som bl.a. indeholder et forslag om en europæisk arbejdsmarkedsmyndighed. Det skal beskæftigelsesministeren nu se på, men heller ikke på det område regner jeg med de store diskussioner.

I morgen aften kommer vi til at have en drøftelse om skat med fokus på beskatning af den digitale økonomi – først og fremmest hvordan man kan sikre, at de store teknologivirksomheder, som er meget aktive i Europa, betaler deres fair skatteandel. Det er fokuspunktet, men vi skal også tale om, hvordan vi kan bekæmpe skatteunddragelse. Kommissionen vil senere i dag fremlægge et forslag på skatteområdet, som vi selvfølgelig ikke vil behandle i morgen – det kommer til at køre i en sædvanlig EU-procedure, og jeg forventer, at drøftelsen bliver uformel og uden konklusioner, og at det bliver et spørgsmål, som man på et mere oplyst grundlag vender tilbage til i juni, men jeg har tænkt mig at understrege, at regeringen er stærkt optaget af at bekæmpe skatteunddragelse. Alle virksomheder skal betale deres fair andel af skat, og det er ikke acceptabelt, når nogle digitale virksomheder via smarte kneb undgår at betale skat – det skal der sættes en stopper for. Det er også derfor, at Danmark går i front i EU og OECD, når det gælder bekæmpelse af skatteunddragelse og arbejder gennem EU hårdt for, at der skabes langsigtede globale løsninger i OECD, som sikrer fair beskatning og en fair fordeling af beskatningsretten. Når vi har haft tid til at se på Kommissionens forslag, regner jeg med, at vi vender tilbage til skattespørgsmålene i juni og på passende vis vender tilbage til Europaudvalget.

Kenneth Kristensen Berth påpegede, at hverken arbejdsmarkedspolitik eller beskatning var kerneområder for EU, men derimod nationale anliggender. Kunne statsministeren ikke se, at der sker en beslutningsskred, hvor flere og flere ting overgik til EU, blot fordi det var praktisk?

Claus Larsen-Jensen bad statsministeren bekræfte, at social-, arbejdsmarkeds- og skatpolitik i EU er en del af et mellemstatsligt samarbejde under den åbne koordinationsmetode, og at selvstændige stater har lov at indgå aftaler om at bekæmpe skattesnyd og svindel uden at lade sig styre af et hav af paragraffer i en traktat. Havde EU ikke eksisteret, havde der alligevel været brug for et europæisk samarbejde om de problemer, landene ikke kan løse hver for sig.

Statsministeren var helt på linje med Claus Larsen-Jensen, og man kunne sagtens tage diskussionen uden at være for forslagene. Det var f.eks. svært at se merværdien af en arbejdsmarkedsmyndighed, men instrumenter til at bekæmpe social dumping og snyd kunne godt vise sig brugbare. Regeringen forbeholdt sig retten til at se pragmatisk på disse emner og bedømme, om der var tale om tiltag, som fremmer noget, Danmark gerne vil. Hvis ikke skulle man være imod, og intet i den sociale søjle måtte skade den danske model.

Vedrørende skat havde han de samme synspunkter. Det handlede om at finde en ny international orden, hvor man undgår skatteunddragelse og snyd, og her var EU i sagens natur ikke hele rammen. Løsninger skulle findes andre steder, hvorfor man også arbejdede i et OECD-spor, men at bruge EU som springbræt hertil giver god mening.

Vestbalkantopmøde og Tyrkiet

Jeg forventer desuden, at vi på topmødet kort vil drøfte det kommende Vestbalkantopmøde, der finder sted den 17. maj i Sofia, ligesom vi kort vil berøre forholdet til Tyrkiet forud for EU-Tyrkiet-topmødet, som afvikles på mandag i Varna. Den cypriotiske præsident har bedt om en fælles EU-fordømmelse af den tyrkiske flådes blokade af et italiensk firmas undersøgelsesboringer i farvandet mellem Cypern og Tyrkiet. Jeg tror, at alle rundt om bordet torsdag aften vil være enige om, at DER-formand Tusk i Varna skal rette kritik af den tyrkiske ageren i Det Ægæiske Hav og af udviklingen i Tyrkiet mere generelt.

Holger K. Nielsen syntes bestemt, at Tyrkiets og Cyperns mellemværende måtte diskuteres, men langt mere alvorlig var dog Tyrkiets militære fremfærd i Syrien, hvor der reelt var en etnisk udrensning i gang i Afrin med en ny forværring af flygtningesituationen til følge. Det måtte man tage op med Tyrkiet, ikke kun inden for NATO eller fra USA's side. Mødet ville være en god anledning for EU-landene til at fortælle Tyrkiet, at landets opførsel var uacceptabel og havde ganske omfattende alvorlige konsekvenser.

Kenneth Kristensen Berth spurgte, hvad statsministerens forventninger til topmødet i Varna var. Ville man komme det nærmere, om aftalen om flygtningeaftalen med Tyrkiet skulle videreføres? Kunne man forvente snart at nærme sig en situation, hvor EU faktisk sender flygtninge tilbage til Tyrkiet, som har søgt om asyl i Grækenland? Ifølge de sidste tal havde EU returneret 1.200 personer til Tyrkiet, der ikke havde ønsket asyl i Grækenland og EU som flygtninge – til gengæld havde EU modtaget ca. 12.560 retur fra Tyrkiet. Aftalen om et 1:1-forhold syntes at være blevet til et 1:10-forhold, og dermed havde aftalen vist sig at være dårlig for EU.

Han indvendte over for Holger K. Nielsen, at Danmark og EU burde stå fuldstændig på Cyperns side i konflikten med Tyrkiet. Der var trods alt Cypern, der oprindeligt havde været udsat for en invasion. Skulle Danmark heller ikke forvente opbakning fra EU, hvis halvdelen af Jylland blev invaderet af Norge?

Statsministeren var enig med begge spørgere i, at man kunne have lyst til at diskutere Tyrkiet mere bredt, men det ville blive en kort diskussion på DER-mødet. Fokus ville være på EU's relationer til Tyrkiet og landets indenrigspolitiske situation.

Han delte i øvrigt Holger K. Nielsens synspunkt vedrørende Tyrkiets fremfærd. Den var blevet påtalt i flere sammenhænge, og Tusk ville også blive udstyret med mandat til i Varna at advare tyrkerne mod en eskalering. På topmødet ville han og kommissionsformand Juncker – dermed ikke regeringscheferne – repræsentere EU.

Kenneth Kristensen Berth gentog sit spørgsmål om Cypern, idet han gerne ville være sikker på, at Danmarks og EU's holdning ikke havde ændret sig. Danmark anerkendte ikke Den Tyrkiske Republik Nordcypern og mente vel stadig, at den del af øen var illegalt besat, og at tyrkerne skulle rømme den? Som udgangspunkt burde man stå på samme side som det land, der var blevet invaderet.

Statsministeren bekræftede, at Danmark og EU stadig støttede Cypern og ville give den cypriotiske præsident opbakning til at få iredtesat Tyrkiet som reaktion på tyrkernes aktuelle opførsel i Det Ægæiske Hav.

Brexit

Fredag morgen mødes vi i EU-27-format for at drøfte Brexit endnu en gang, og her forventer vi at begynde med at vedtage supplerende retningslinjer for forhandlingerne om det fremtidige forhold mellem EU og Storbritannien. De retningslinjer vil udgøre chefforhandler Barniers mandat til de kommende forhandlinger om en politisk erklæring om rammerne for den fremtidige relation.

Vi venter stadig på, at Storbritannien spiller ud med konkrete og realistiske bud på den tilknytning, de ønsker at have til EU i fremtiden. Derfor har vi fra EU-27's side i forberedelserne af forhandlingerne taget udgangspunkt i det, briterne ikke vil – altså de røde linjer – og ikke det, de vil, for det ved vi mindre om. Hvis man lægger de røde linjer til grund, ender vi med en handelsrelation som den mellem EU og Canada eller EU og Sydkorea.

I udkastet til retningslinjerne gør vi det også klart, at hvis briterne pludselig måtte fortryde et ønske om at forlade det indre marked og toldunionen, er EU i sagens natur klar til at drøfte en tættere relation. Det har briterne dog selv udelukket indtil nu. Skåret ind til benet handler det om, at vi ikke kan give britiske virksomheder adgang til det indre marked svarende til den adgang, norske virksomheder har, hvis Storbritannien kun er villig til at acceptere de forpligtelser, Canada har. Det ville være ubalanceret og udsætte også danske virksomheder for helt urimelige konkurrencevilkår.

Vi har en ambition om, at Storbritannien skal vedblive at være en vigtig samarbejdspartner for EU, og ikke kun i forhold til handel, og derfor er EU også klar til at drøfte et fremtidigt samarbejde om bl.a. bekæmpelse af terrorisme og international kriminalitet, om sikkerhed, forsvar og udenrigspolitik. Jeg forventer, at vi på topmødet relativt hurtigt kan nå til enighed

om retningslinjerne, og at vi vil have god tid til at gøre status for forhandlingerne i øvrigt. Vi kan glæde os over, at det er lykkedes at opnå væsentlige fremskridt i forhandlingerne om en udtrædelsesaftale, og at man nu også er nået til politisk enighed om en overgangsordning, der skal indgå i udtrædelsesaftalen. En sådan overgangsordning vil sikre, at vi ikke står uden noget juridisk grundlag for vores relationer med Storbritannien, når de forlader EU den 30. marts 2019, og at der derfor er bedre tid til at forhandle en god, fair og afbalanceret aftale om det fremtidige forhold på plads. Her er tale om tre elementer: en udtrædelsesaftale, som skal være på plads i alle detaljer til oktober 2018, så den kan ratificeres inden marts 2019; en politisk erklæring om, hvilken fremtidig relation vi vil have, og som kan udløse en overgangsordning; og overgangsordningen, som i praksis betyder, at Storbritannien uden at være med i institutionerne er fuldt med på alle rettigheder og pligter frem til udgangen af 2020. Det er det gode scenario. Hvis ikke det lykkes, står vi uden en aftale, når Storbritannien er ude. Så vil man falde tilbage på de internationale aftaler, der i øvrigt er gældende: WTO-regelsættet og 30 procents importtold på dansk smør som et eksempel. Det, der så vil tegne sig, udgør store udfordringer for virksomheder og borgere, og det skal vi undgå. Vi forbereder os på det værste og håber det bedste.

Kenneth Kristensen Berth udtrykte glæde over, at overgangsordningen var faldet på plads. Det var fint, at man tog udgangspunkt i Storbritanniens røde linjer, men betød det, at man ikke længere opererede med muligheden for at splitte landet i to og trække en de facto-grænse gennem Det Irske Hav? Det havde kommissær Barnier ellers haft på tapetet tidligere.

I øvrigt var han enig med statsministeren i, at en 30 procents importtold på dansk smør ikke var i Danmarks interesse, og at man skulle forfølge Danmarks interesser. Hvordan mente statsministeren, at han varetog Danmarks snarere end EU's interesser i denne forhandlingssituation?

Statsministeren sagde, at EU-27 ønskede den tættest mulige relation, men at forholdet skulle være balanceret. Briterne var blevet bedt om at komme med et bud på, hvad de ville, men foreløbig vidste man mest om, hvad de ikke ville. De ønskede at have en relation til EU, som strukturelt svarer til den, Canada har, fordi man ikke vil være med i det indre marked eller i toldunionen. Så kunne man logisk set heller ikke få de samme rettigheder som et land som Norge f.eks. har. Et indre marked betyder fri bevægelighed for varer, der hviler på nogle forudsætninger om fælles produktionsstandarder og en retsorden til at afklare uenigheder med. EU kunne ikke bare tage imod varer uden tryghed for, at de efterlever de kvalitetsstandarder, som EU sætter så højt. I spørgsmålet om Nordirland havde Storbritannien forpligtet sig til at være dem, der udvikler en model, for Nordirland måtte ikke bare blive en bagdør for import af alt muligt ind i Europa, som ikke er underlagt nogle former for kontrol. Men alt dette var ikke udtryk for et ønske om noget uvenskab med Storbritannien, tværtimod.

Jan E. Jørgensen mindede om, at medlemmerne på rejser til Irland, Nordirland og Storbritannien havde fået gjort det klart, at en grænsekontrol mellem Nordirland og Irland ville få den nordiske konflikt til at eksplodere igen. Det var blevet nævnt, at hvis der kom en

tolder til grænsen, ville han blive skudt, hvorfor man skulle sætte politibetjente ind til at beskytte tolderen, og så ville de også blive skudt. Derfor man var nødt til at sætte militæret ind for at beskytte politiet, og hvis man gjorde det, ville også de blive skudt.

En grænse mellem øen Irland, herunder Nordirland, og øen Storbritannien, dvs. uden Nordirland, var ikke attraktiv, men politik handler nogle gange om at vælge mellem to uattraktive løsninger og finde ud af, hvilken der er mindst uattraktiv. I valget mellem en opblussen af konflikten og en kontrol med de varer, der kommer til øen Storbritannien, måtte det sidste være det mindste af to onder. Men var briterne kommet med andre bud på en løsning?

Kenneth Kristensen Berth mente ikke, at han havde fået et klart svar på, om en de facto-grænsedragning i Det Irske Hav var taget af bordet. Et lands integritet er vigtig, og det var at krænke et lands integritet, når andre lande mente, at man kunne drage en grænse midt igennem det. Hvad hvis det f.eks. skete mellem Bornholm og resten af Danmark, så man var nødt til at have særlige regler for Bornholm? Han forstod godt, at briterne anså grænsedragning for en rød linje. I øvrigt var røde linjer ikke i sig selv problematiske, for en rød linje kunne også signalere, hvad man gerne ville, nemlig det, der er ikke er bag linjen.

Jan E. Jørgensen indvendte, at Kenneth Kristensen Berths eksempel med Bornholm faktisk var et eksempel på det modsatte, nemlig at en de facto-kontrol i Det Irske Hav godt kunne lade sig gøre, for den ville netop ikke være anderledes end de facto-paskontrollen mellem Bornholm og resten af Danmark. Her var i realiteten særregler for Bornholm.

Statsministeren glædede sig over, at international regulering havde gjort nogle ting enklere for Bornholm og styrket den danske sammenhængskraft. Man kunne nu tage sine hunde med til Bornholm via Sverige i kraft af hundepas, og tilsvarende kunne danske bedemænd nu transportere lig mellem Bornholm og resten af Danmark via Sverige. En masse problemer var løst, som ellers kunne være blevet grænsehindre mellem Bornholm og resten af Danmark, hvis man havde valgt en anden vej.

Claus Larsen-Jensen opfordrede til ikke at blande Bornholm ind i diskussionen, da Irland var rigelig kompliceret i sig selv. Det handlede om en ydre grænse omkring det indre marked.

Statsministeren var enig i, at situationen vedrørende Irland var en anden og mere alvorlig. Jan E. Jørgensen havde beskrevet dilemmaet godt som et valg mellem to uattraktive løsninger. Storbritannien ønskede ikke bare at træde ud af EU, men også af det indre marked og af toldunionen. Det måtte komme med en pris, for så var man på den anden side af EU's ydre grænse. Man måtte indføre en form for grænsekontrol. Man havde over 25 år opbygget et indre marked, hvor man kunne handle med varer, og hvor forbrugerne kunne være trygge og vide, at de varer, de tager ned fra hylderne, overholder bestemte standarder. Forudsætningen for at handle frit er, at man accepterer de standarder, og når Storbritannien sagde, at de ikke ville være med i toldunionen eller anerkende EU-domstolen, ville de ende som et reelt tredjeland på linje med Canada. Hvis lande uden for EU ønsker at

handle med EU, må man indgå handelsaftaler, men det er ikke det samme som at handle frit.

En hård ydre grænse mellem Irland og Nordirland var ingenlunde ønskværdig, men det var også vigtigt, at grænsen ikke blev Storbritanniens bagdør til det indre marked. Briterne havde selv i en statusrapport fra december 2017 accepteret, at det er deres eget ansvar at komme med et forslag til at løse grænsespørgsmålet. I mangel af bedre muligheder kunne man derfor flytte de facto-grænsen ud i Det Irske Hav.

Eurozonen

Fredag eftermiddag er der møde blandt stats- og regeringscheferne fra Eurozonen. De skal drøfte, om zonen har brug for en selvstændig fiskal kapacitet, og hvordan man kan fremme nationale strukturreformer inden for zonen. Her deltager Danmark ikke, så det vil jeg ikke sige mere om her. Det næste eurozonetopmøde til juni har man til gengæld besluttet afholdt i et udvidet format, hvor det også er åbent for lande uden for eurozonen. Danmark forsøger at gøre det synspunkt gældende, at topmøderne skal være åbne for EU-lande uden for euroen, hvilket vi som ikkeeuroland unægtelig har stærke interesser i.

Mødet sluttede kl. 12.02